

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Ondřeje Mrákoty a Vojtěcha Šimíčka ve věci žalobce: **J. S.**, zastoupeného advokátem Mgr. Bohdanem Haltmarem, LL.M., Masarykovo náměstí 18, Zábřeh, proti žalované: **Vězeňská služba ČR, Věznice Mírov**, P. O. Box 1, Mírov, proti nezákonnému zásahu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 16. 7. 2024, čj. 60 A 89/2021-100,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátovi Mgr. Bohdanu Haltmarovi, LL.M., **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

1. Popis věci

[1] Žalobce vykonával trest odnětí svobody ve Věznici Mírov. Vězeňská služba při kontrole cel dne 22. 4. 2021 přibližně v 10:35 hodin zjistila, že žalobcův civilní oděv nebyl řádně uložen ve skřínce, ale byl pověšen přes konstrukci postele. To služba zaznamenala do vězeňského informačního systému formou *negativního poznatku*. O záznamu informovala žalobce o dva měsíce později, když vyhodnocovala plnění programu zacházení. Žalobce splnil tento plán jen částečně vzhledem k negativnímu poznatku. Nebyl proto přerazen do I. přístupné skupiny vnitřní diferenciaci a nemohl

čerpat výhody plynoucí z tohoto zařazení. Žalobce podal proti tomuto postupu stížnost, vězeňská služba ani Generální ředitelství vězeňské služby jí však nevyhověly.

[2] Žalobce se tedy bránil u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, a to žalobou na ochranu před nezákonnými zásahy. Krajský soud jeho žalobu rozsudkem ze dne 25. 7. 2022 (čj. 60 A 89/2021 - 43) odmítl ve vztahu k zásahu spočívajícímu v užívání systému negativních poznatků a zamítl ve vztahu k zásahu spočívajícímu v nepřerazení žalobce do výhodnější skupiny.

[3] Žalobce podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. NSS rozsudkem ze dne 29. 2. 2024 (čj. 10 As 250/2022 - 33) zamítl kasační stížnost proti odmítavému výroku. Zamítavý výrok však zrušil, protože krajský soud nenařídil jednání a neprovedl dokazování.

[4] Krajský soud se proto v dalším řízení zabýval jen zásahem spočívajícím v nepřerazení žalobce do výhodnější skupiny. Při jednání provedl důkaz listinami a jinými materiály poskytnutými vězeňskou službou a vyslechl svědky Z. T. a R. M., kteří se kontroly účastnili. Na základě takto provedených důkazů soud dospěl ke zjištění, že při kontrole cel dne 22. 4. 2021 byl žalobcův oděv opravdu pověšen přes konstrukci postele. Skutek se tedy stal tak, jak byl zaznamenán. Nepřerazení žalobce do výhodnější skupiny nebylo ani nepřiměřené. Krajský soud proto žalobu ve vztahu k zásahu spočívajícímu v nepřerazení žalobce opět zamítl.

2. Argumenty stran v kasačním řízení

[5] Žalobce podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost (NSS jej proto dále označuje jako *stěžovatele*). Shrnuje, že odsouzený může být přerazen do vyšší skupiny vnitřní diferenciací, plní-li program hodnocení ve dvou hodnotících obdobích (přitom jedno období trvá šest měsíců). Stěžovatel program zcela splnil v prvním období, ale ve druhém jej splnil jen částečně vzhledem k negativnímu záznamu o neuklizeném civilním oděvu. Nebyl proto přerazen do vyšší skupiny a přišel o řadu s tím spojených privilegií. Takový postih ale neodpovídal závažnosti provinění. Stěžovatelův prohřešek byl totiž zcela zanedbatelný – tak jej označili nejen vyslechnutí svědci, ale odpovídá tomu i postup vězeňské služby, která nezhájila se stěžovatelem kázeňské řízení, ale jen prohřešek zaznamenala do vězeňského informačního systému. Krajský soud jej přesto považoval za bezpečnostní riziko.

[6] Stěžovatel pak přirovnal nepřerazení do vyšší skupiny ke kázeňskému trestu. Na rozdíl od něj se však nemohl proti nepřerazení bránit a prohřešek mu nebylo možné prominout nebo zahladit. To také svědčí o nepřiměřenosti tohoto postihu.

[7] Vězeňská služba souhlasila se závěry krajského soudu. Krajský soud podle ní dostatečně prokázal chování, kvůli kterému nebyl stěžovatel přerazen do výhodnější skupiny. Stěžovatel přitom nenamítá nic, co by závěry krajského soudu mohlo zpochybňovat.

3. Právní hodnocení

[8] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[9] Aby mohl soud poskytnout někomu ochranu před nezákonným zásahem, musí být taková osoba (1) přímo (2) zkrácena na svých právech zásahem správního orgánu, který (3) je nezákonný, (4) není rozhodnutím a (5) byl zaměřen přímo proti ní nebo v jeho důsledku bylo proti ní přímo zasaženo (§ 82 s. ř. s.; rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2005, čj. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS).

[10] Kázeňskou pravomoc nad odsouzenými vykonávají generální ředitel vězeňské služby a ředitelé věznic. Jiní zaměstnanci vězeňské služby mohou kázeňskou pravomoc vykonávat, pokud k tomu byli zmocněni generálním ředitelem nebo s jeho souhlasem ředitelem věznice (§ 51 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody).

[11] Prostupné skupiny vnitřní diferenciací tvoří systém pozitivní motivace odsouzených. Vnitřní řád věznice stanoví podrobnější podmínky vnitřní diferenciací tak, aby odsouzený mohl být během výkonu trestu zařazován do jednotlivých skupin podle změn v jeho přístupu, v charakteristice osobnosti, v možnosti jeho resocializace, plnění programu zacházení, plnění povinností a chování v souladu, či naopak v nesouladu s vnitřním řádem (§ 39 odst. 6 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody)

[12] Podle vnitřního řádu věznice Mírov lze odsouzeného přeradit do skupiny o stupeň vyšší nejdříve po uplynutí dvou hodnotících období, pokud odsouzený vzorně plní všechny stanovené povinnosti, nespáchal žádný kázeňský přestupek a vyhovuje kritériím pro zařazení do vyšší skupiny (čl. 28 odst. 9). Do I. prostupné skupiny vnitřní diferenciací se zařadí odsouzený, který převážně aktivně plní program zacházení i své další povinnosti, chová se v souladu s vnitřním řádem a aktivně se ve spolupráci se zaměstnanci podílí na činnostech souvisejících s organizací života ve věznici nebo mimo ni (čl. 28 odst. 6).

[13] Stěžovatel spatřuje nezákonný zásah v tom, že kvůli záznamu negativního poznatku o neuklizeném civilním oděvu nebyl zařazen do té skupiny odsouzených, která při výkonu trestu může požívat nejvýraznějších výhod, i když se po většinu obou hodnotících období choval řádně a dopustil se jen tohoto jednoho málo závažného prohřešku (*že se skutek stal, stěžovatel nyní už nepopírá*). Nepřerazení do výhodnější skupiny proto bylo nepřiměřené.

[14] NSS však toto nepřerazení za nepřiměřené nepovažuje. Stěžovatel by totiž mohl být přerazen do výhodnější skupiny, jen pokud by se choval vzorně a podle vnitřního řádu věznice a pokud by bezvýjimečně plnil stanovené povinnosti. To ale stěžovatel nedělal.

[15] Stěžovatel porušil své povinnosti tím, že si v dubnu 2021 neuložil oděv řádně do skříňky, ale pověsil jej přes konstrukci postele. Byť se tento prohřešek může stěžovateli zdát bagatelní, v prostředí věznice jde o bezpečnostní riziko. Svědek M. při jednání vysvětlil, že zavěšené oblečení brání příslušníkovi vězeňské služby, aby z chodby provedl pravidelnou průhledovou kontrolu cely. Příslušník tedy nemůže zjistit, zda se odsouzený v cele nedopouští nějakého nežádoucího chování, aniž by do ní vstoupil. Vstup do cely však s sebou nese vždy určité nebezpečí. Krajský soud proto správně posoudil stěžovatelův prohřešek jako bezpečnostní riziko.

[16] Bagatelní povaha prohřešku neplyne ani z výpovědí svědků. Ti sice prohřešek označili za málo významný, ale jen v porovnání s jinými delikty, ke kterým ve věznici dochází. Jinak přesvědčivě popsali, proč šlo o nežádoucí chování (především svědek M.).

[17] Tento prohřešek pak byl vzat v úvahu při posouzení, zda stěžovatel splnil program hodnocení, a tedy zda vyhověl podmínkám pro přerazení do výhodnější skupiny. Při tomto hodnocení se totiž nepřihlíží jen k prohřeškům, kvůli kterým bylo zahájeno kázeňské řízení, ale i k prohřeškům zaznamenaným formou negativního záznamu. I ty totiž vypovídají o stěžovatelově průběžném chování.

[18] Opomenout nelze ani stěžovatelovo jinak problémové chování: důvody nepřerazení stěžovatele do první prostupné skupiny totiž vězeňská služba zkoumala komplexněji (podle jejího sdělení adresovaného stěžovateli byl důvodem nepřerazení „zejména“ – tedy nikoli „jen“ – negativní poznatek, jehož skutkové okolnosti soudy zkoumaly v této věci). Podle výpovědí svědků a sdělení odsouzeného A. L. (kterého krajský soud nesprávně označil jako *odsouzeného A.*) byl stěžovatel kverulantské povahy, měl potřebu všechno zpochybňovat a neustále se hádat.

[19] NSS proto ve shodě s krajským soudem nesouhlasí s tím, že by se stěžovatel jinak choval vzorně a dopustil se jen jednoho drobného pochybení. Jeho nepřerazení tak ani on nepovažuje za nepřiměřené.

[20] Možnost přerazení do výhodnější skupiny přerazení je navíc formou pozitivní motivace odsouzených. Má tedy odsouzené povzbudit k tomu, aby se chovali slušně a dodržovali vnitřní řád věznice. Pokud ale odsouzený není přerazen, protože nesplnil předem dané podmínky, neděje se mu žádné příkoří. Jen zůstane ve stávající skupině a nic se pro něj nemění. A pokud se v budoucnu bude chovat řádně, má možnost se do vyšší skupiny posunout. Nepřerazení do výhodnější skupiny proto nelze považovat za formu trestu vůči odsouzenému, jde jen o následek jeho chování. Nelze je proto ani přirovnávat ke kázeňskému trestu, případně dovozovat jeho nepřiměřenost.

[21] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl, a NSS proto kasační stížnost zamítl. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; vězeňské službě nevznikly náklady řízení vymykající se z běžné úřední činnosti.

[22] NSS dále přiznal ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby, a to za písemné podání soudu ve věci samé – kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif)]. Za jeden úkon právní služby náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Dále zástupci náleží 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem odměna činí 3 400 Kč. Tato částka bude zástupci vyplacena z účtu NSS do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 13. listopadu 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu